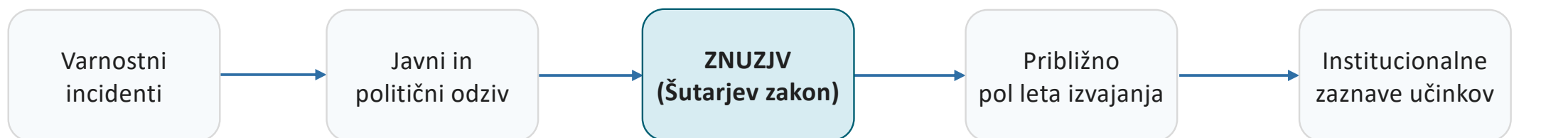

ZAZNAVE PRVIH UČINKOV ZAKONA O NUJNIH UKREPIH ZA ZAGOTAVLJANJE JAVNE VARNOSTI PRI PREDSTAVNIKI OBČIN, CENTROV ZA SOCIALNO DELO IN POLICIJE

GORAZD MEŠKO, KATJA EMAN, ROK HACIN, BERNARDA TOMINC

SLOVENJ GRADEC, 29. 9. 2026

IZHODIŠČE: ZNUZJV KOT ODZIV ZA KREPITEV JAVNE VARNOSTI

Zakon ni predstavljen kot ukrep, usmerjen izključno na romsko skupnost, temveč kot splošen ukrep za krepitev javne varnosti na območjih z večjim varnostnim tveganjem.

Prispevek zato zakona ne obravnava le kot pravnega akta, ampak kot okvir za razumevanje različnih institucionalnih interpretacij istega družbenega problema.

Kako predstavniki občin, centrov za socialno delo in policije zaznavajo prve učinke ZNUZJV?

ZNUZJV POVEZUJE PET RAZLIČNIH VZVODOV DRŽAVE

Občine

preventivni ukrepi, varovanje,
nadzorni sistemi

Kaznovalna in prekrškovna politika

strožja obravnava nasilnih
ravnanj; nova obravnava
nekaterih prekrškov

Policijska pooblastila

nujni vstopi, snemanje,
preverjanje tablic, ukrepi na
tveganih območjih

Socialni transferji in šolanje

izplačila v naravi; otroški
dodatek; neobiskovanje
osnovne šole

Davčna izvršba

izterjava neplačanih
obveznosti in obveščanje CSD

Temeljna logika analize: isti problem, različne institucionalne naloge in odgovornosti.

ŠTUDIJA

Obdobje intervjujev
14. 4. 2026 – 11. 6. 2026

31 predstavnikov
občin, CSD in policije

Polstrukturirani in
skupinsko usmerjeni intervjuji

Vzorec po institucijah

Občine		6
CSD		12
Policija		13

Terenski okvir

- 6 občin
- 5 centrov za socialno delo
- PU Murska Sobota, PU Novo mesto in PP Kočevje

31 sodelujočih

Povprečno trajanje intervjuja: približno 60 minut.

Primerjalna analiza je za vsako kategorijo izpostavila skupne ugotovitve, razlike med skupinami in specifične poudarke posamezne institucije.

UGOTOVITVE

»Romska problematika je večdimenzionalna in presega zgolj varnost.«

Regionalne razlike

Pomurje je zaznano kot območje boljše integracije; JV Slovenije je v nekaterih okoljih varnostno bolj obremenjen.

Mladoletniška kriminaliteta

Predstavniki vseh institucij mladoletniško kriminaliteto izpostavljajo kot pomembno varnostno grožnjo.

Brez črno-bele slike

Tudi znotraj regij so razlike; posploševanje problemov ni ustrezno.

Sodelovanje pred represijo

Obvladovanje zahteva povezavo občine, CSD, policije, šolstva, zdravstva, FURS in NVO.

Varnost se oblikuje v konkretnem lokalnem okolju.

Ugotovitve: občine

Upravljavsko-pragmatičen pogled

- **Najpogosteje izpostavljeni:** vandalizem, premoženjska kazniva dejanja, prometne kršitve in objestnost mladih.
- Mnenja o ustreznosti zakona so deljena glede na varnostno obremenjenost okolja.
- **Kratkoročno:** večja previdnost romske populacije in večji občutek varnosti zaradi večje prisotnosti policije.
- **Dolgoročno:** skepticizem brez systemske nadgradnje.

Ključna potreba občin

Praktične, izvedljive in lokalno sprejemljive rešitve, ki povezujejo varnostne ukrepe, socialno politiko, šolo, FURS in nevladne organizacije.

Fokus: sobivanje, izvedljivost in hitro vidni učinki v lokalni skupnosti.

Ugotovitve: centri za socialno delo

Socialno-varovalni in odnosni pogled

- **Pereči problemi:** nasilje v družini, ogroženost otrok, medosebni konflikti in socialne stiske.
- Mladi Romi so pogosteje razumljeni kot ranljiva skupina, ne le kot storilci.
- **Kritika zakona:** represivnost, administrativna obremenitev, strah in upad zaupanja.
- Pozitivno sodelovanje s policijo pri zaščiti otrok in primerih nasilja; različne izkušnje z občinami.

**Trajna sprememba zahteva zaupanje,
osnovne pogoje za življenje in
dolgotrajno delo z romsko skupnostjo.**

Fokus CSD: varovanje otrok, socialni minimum, družinska podpora in odnosi med romsko skupnostjo ter institucijami.

Ugotovitve: policija

Operativno-varnostni pogled

- **Najpogostejša odklonska dejanja:** premoženjska kriminaliteta, JRM, nasilje v družini, prometni prekrški in kriminaliteta z odpadki.
- **Ključen problem:** mladoletniška kriminaliteta in nadaljevanje po 18. letu.
- Zakon je povečal operativne zmogljivosti, vendar ne rešuje vzrokov problematike.
- **Kratkoročno:** manjša mobilnost in manj prijav; statistika kaže vračanje v stare vzorce.

Operativna prisotnost in izvršljivo ukrepanje.

**Hitrejši postopki
manj občutka nekaznovanosti**

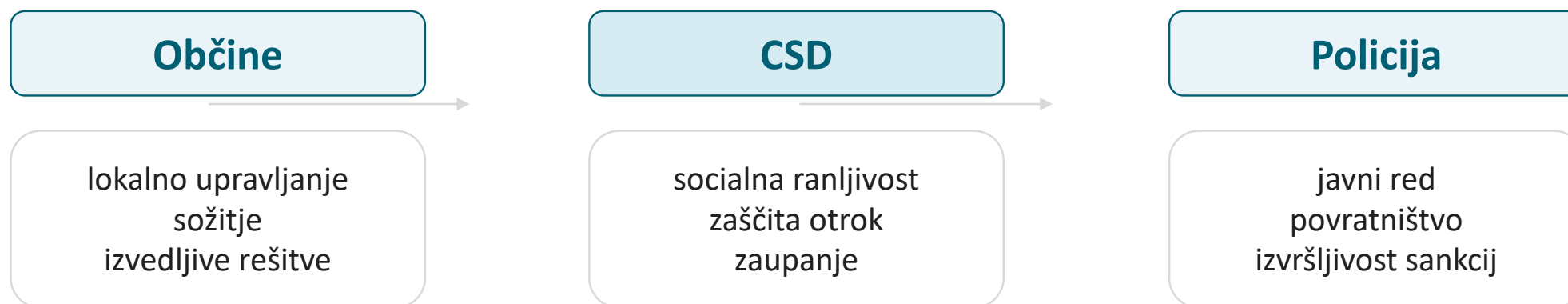
**Izvršljive kazni
jasna pravila za povratnike**

**Enotna praksa
tožilstva in sodišča**

Fokus: preprečevanje povratništva, javni red, izvršljivost sankcij in učinkovito medinstitucionalno sodelovanje.

ISTI PROBLEM, TRIJE POGLEDI

Primerjava intervjujev ne pokaže treh ločenih resnic, temveč tri institucionalno pogojene interpretacije istega družbenega problema.

Skupni imenovalec: varnostne težave se lahko zmanjšujejo le ob povezovanju represivnih, socialnih, šolskih, lokalnih in izvršilnih ukrepov.

ZAKLJUČEK

Lokalno upravljanje

- fleksibilna poraba sredstev
- stabilno financiranje
- lokalno prilagojeni integracijski modeli

Socialna podpora

- urejanje naselij in osnovnih pogojev
- družinska podpora in delo s starši
- stabilnost kadra in zaščita socialnega minimuma

Izvršljivost in postopki

- hitrejši postopki
- enotna praksa tožilstev in sodišč
- jasna pravila za povratnike

REPRESIJA NE ZADOŠČA!

Trajni učinki zahtevajo izvedljive lokalne rešitve, socialno podporo, izvršljive ukrepe ter zaupanje med institucijami in skupnostjo.

HVALA ZA POZORNOST!
